СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 299. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 24. грудня, 1925. VOL. XXXIII. No. 299. Jersey City, N. J., Thursday, December 24, 1925. THREE CENTS

Президент приймає запросини на розоружну конференцію.

ВАШИНГТОН, 22. грудня. — З Білого Дому потверджено нині вістку, яка вже курсувала кілька днів, що президент Кулидж рішився приняти запросини Ліги Народів на розоружну конференцію, яка має відбутися в половині лютого в Женеві.

Президент мав також рішитися не питатися сенату, а вспокоїти сенаторів запевненням, що делегати уряду не приступлять до ніякої умови, яка малаби гарантувати мир в Европі.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ФАШИЗМОМ.

ВАШИНГТОН, 22. грудня. — Американська Федерація Праці видала публичну осторогу перед фашистською агітацією в Злучених Державах.

Заява пятнує фашизм як суспільне нещастє, нічим не ліпше від комунізму, та закликає американське громадянство, щоби воно було готове ставити рішучий відпір заходам завести фашизм в Америці.

ЗРІСТ НАЙБІЛЬШОГО АМЕРИКАНСЬКОДО МІСТА.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 22. грудня. — Після обрахунків стейтового уряду, місто Ню Йорк має тепер населення 5 мілюнів 873 тисячі з верхом.

За послідних пять літ місто зросло о 253 тисячі. Решта стейту, подїлена на 57 повітів, за сей самий час зросла о 523 тисячі. Дільниця Ню Йорку Менгетен стратила за пять літ коло чверть міліона населення.

Стейтовий уряд подав сі цифри відай на те, щоби доказати, що треба знова наново розділити виборчі округи.

СМЕРТЬ ВЕЛИКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ВИДАВЦЯ.

НЮ ЙОРК, 22. грудня. — В Ленокс Гил Госпитал помер наслідком запалення сліпої кишки Френк А. Менсі, властитель кількох великих газет, як Ню Йорк Телеграм та Сан та цілого ряду журналів.

Маєток його обчисляють на яких 25 міліонів долярів. Доробився він його самий власними спритом, бо родився на бідній фармі в стейті Мейн та прийшов до Ню Йорку в 28. році життя, маючи всеї готівки 40 долярів.

ПОЖАР У КОПАЛЬНІ.

БЕЛЕР, Огайо, 22. грудня. — В копальні Веба, що лежить на полудне від сеї місцевости, в повіті Белмонт, займився один підземний хідник. В копальні працювало в ту хвилю 70 робітників. Ратунковий відділ сейчас оголосив вістку, що робітники лишень відтяті від поверхні землі, але ще живі, зорганізував ратункову акцію та добув на землю майже всіх робітників. Нема досі 8 робітників, про яких догадуються, що вони певно погибли підчас підземного пожару.

МАЙНЕРИ ВІДКИДАЮТЬ ДОПОМОГУ ВЛАСТИТЕЛІВ.

СКРЕНТОН, ПА., 22. грудня. — Вуглеве підприємство Глен Олден Ковл Ко. жертвувало допомогу на заратунок 17,000 родин страйкуючих майнерів компанії. Майнери з обуренням відкинули сю жертву, кажучи, що компанія хоче в сей спосіб здеморалізувати страйкарів і зломити в них страйкове завзяття.

МОРСЬКА КАТАСТРОФА.

ГАЛИФАКС, Нова Шкотія, 22. грудня. — Сюди наспіла з повного океану бездротна вістка від якогось корабля, котрого імени в депеші не було, що він має на своїм покладі 16 моряків із залоги італійського корабля Маріна, який моряки його покинули серед океану послідної неділі. Депеша додала, що, як оповідають моряки, на морі мусить десь находитися ще одна лодка з 18 моряками Маріни. Сьої лодки корабель не найшов.

СТРАШНА ПОЛЯКА В ТЕАТРІ.

ІРІ, ПА., 22. грудня. — Одна місцева ґазета урядила для дітий місцевости врочисте Різдвяне свято. На сьому святі зібралася величезна товпа дітий, може до 5.000 душ. Підчас свята, яке відбувалося в театральній салі, котрась дитина з третого ряду лавок крикнула зі страхом. Ся невинна на перший погляд подія счинила серед дітий таку поляку, що всі діти кинулися до виходів, і серед утечі потолочили на смерть трое дітий. Межи нещасними жертвами є 12-літний Р. Купоцинський.

ПЛЯНУЮТЬ ЛЕТ ПОНАД ПІВНІЧНИЙ БІГУН.

ВАШИНГТОН, 22. грудня. — Кілька американських наукових і безнесових організацій занялося живо пляном перелету понад північний бігун. Найбільше зацікавилися сим пляном Американське Географічне Товариство та Дітройтські Авіяційні Товариства. Фінансово мають сей лет підпомагати американські богачі, межи иншими Генрі Форд.

ЩЕ ДАЛІ ЖИВЕ З КУЛЕЮ В ГОЛОВІ.

НАЙЕК, Ню Йорк, 22. грудня. — Джордж Говарт, постмастер з Гайвестро, котрого доставлено до місцевого шпиталю в понеділок рано з 32 відломками кулі в мозку, живе ще далі. Мимо сього, що довкола відломків кулі мозок уже почав гнити, ранений час від часу відзискує притомність та пізнає людий, що з ним говорять. Тайни, хто його постріляв, ще не розяснено.

ДЕБАТУЮТЬ ПРИСТУПЛЕННЄ ДО СВІТОВОГО СУДУ.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — За пляном президента Кулиджа щодо приступлення Америки до світового суду заявилися в сенаті сенатори Петер та Водсворт, які досі займали до сього пляну становище, непримиримо вороже.

БІДНИЙ АРХИКНЯЗЬ.

Які несподіванки зробила війна „всесильним", новим малим доказом може бути процес ведений у Зальцбурзі проти бувш. генерал-оберста австр. армії Йосифа Фердинанда з Тоскани Габсбурсько-льотаринської родини. 27 пенсіоністів, що служили давнїйше в архикняжім домі Тоскаца, домагаються відшкодування. Адвокат архикнязя Йосифа Фердинанда доказав, що архикнязь живе нині з плати пенсіоніста 573 шілінґів місячно, а всі його маєтки, що стали власністю Чехословаччини та Італії, до нині лишились без відшкодування; решту майна вложив в австр. військову позичку, яку втратив.

ЗБОЖЕВОЛІВ НА СЦЕНІ.

У московським театрі, бувшім тзв. Корша, дають від довшого часу пєсу Алексея Толстого „Заговір цариці". У цій пєсі змальовано останні дні родини Романових і ролю цариці Александри на дворі. Також Распутін, цар Микола II., двірська дама Вирубова виведені на сцену. Ролю Распутіна грає вже цілий рік відомий актор Стефанов. Він увійшов настільки в психольоґію „чудотворця-черця" і передавав її з такою силою, що на одній з вистав зійшов з глузду, повіривши, що є справді Распутіном. Виставу перервали і актора відвезли до дому божевільних. Лікарі сумніваються, чи зможуть Стефанова вилічити.

ЗАСЕЛЕННЯ СВІТУ.

В 1910 році було на земській кулі 1,600 міліонів людей. В 1920 році було 1790 міліонів, а в 1924 році 1894 міліонів, себто ная сто людей в 1910 році припадає 111 людей в 1920 і 117 в 1924 році. Цікаві числа, що відносяться до приросту людности в поодиноких краях. Приріст той виносить в Америці 26 проц. Після того ідуть: Азія, Австралія, Африка, а на самім кінці Европа, що має всего 3 проценти приросту. В 1924 році виносило число людности в Европі 48.2 на один квадратовий кільометр; в Америці 5.2, в Африці 4.8, в Азії 24.3.

ПЕРЕДПЛАТА НА 200 ЛІТ.

Відомий англійський писменник Бернард Шо виписав собі американський часопис „Independent Labor Party Arts Guild" і післав адміністрації 1,250 долярів, що вистарчає на передплату на 200 літ. Видавець часописі, стверджуючи отриманне суми, додав, що коли передплата скінчиться, він попросить його о надісланнє дальшої.

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ.

З ПРИВОДУ АМЕРИКАНСЬКОГО СВЯТА ХРИСТОВОГО РІЗДВА В ПЯТНИЦЮ СВОБОДА НЕ ВИЙДЕ.

МАЮТЬ УЖИВАТИ ВОЄННОГО ҐАЗУ ДЛЯ ОХОРОНИ БАНКІВ.

НЮ ЙОРК, 22. грудня. — Міський уряд рішив уживати так званого слізного ґазу, котрий придумано підчас світової війни, для охорони міських кас перед рабунком. В кождій комнаті, де находяться гроші, уміщено збірник сього ґазу, який гризе очи та заливає їх сльозами. До збірника долучені спеціяльні прилади, яким можна розприскувати ґаз по цілій комнаті.

Нюйорські банки слідять за сими дослідами з великим заінтересованнєм. Коли практика докаже справність сього заряджения, то всі банки готовляться завести в себе сю военну захорону.

УСПІХИ ІВАНА ПІДДУБНОГО.

Минувшої середи, дня 16. грудня, виступав Іван Піддубний в місті Нюарку, стейті Ню Джерзі. Боровся він тоді з канадійським Французом Жорж Біжо. Француз був добре ознакомлений з американським способом боротьби, але се йому не богато помогло. Після 12 мінут Піддубний схопив противника за голову, перекинув через себе та положив на лопатки. Після павзи Піддубний положив його після 5 мінут боротьби при помочи того самого хопу.

Се була вже друга побіда Піддубного в Америці, і тому не дивниця, що зараз його визвали відомі борці на дальші боротьби. Виступить він знова в Ню Йорку дня 28. грудня в великій салі касарні 71. полку на розі 34-ої Вулиці та Парк Евеню. Буде боротися проти італійського борця Анджело Тарамаші. Боротьба теж буде після американського правила, і побідник остане той, хто кине противника на лопатки два рази. Американські ґазети цікавляться боротьбою Піддубного, а спортові критики присвячують йому богато місця.

Кромі сеї пари будуть боротися ще три пари.

Піддубний виступить теж в Джерзі Сити, Н. Джерзі, дня 29. грудня, проти литовського силача Джов Комара, а в Пасайку, в стейті Ню Джерзі, дня 30. грудня, проти Німця Гарі Стівенса, а 1. січня 1926. Піддубний виступить у Метрополитен Опера Гавз в Філаделфії. Джек Пфефер, менаджер Піддубного, сподіється, що Піддубний знова вийде з усіх сих боротьб побідно.

ҐЕН. ЖЕЛІҐОВСЬКИЙ МІНІСТРОМ ВІЙНИ.

На внесеннє премієра Скшинського през. Войцеховський підписав 27. XI. іменованнє ґен. Луц. Желіґовського міністром військових справ. Рівночасно звільнив ґен. Маєвського з керовання тим міністерством.

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТИЧНОГО ПРОВОДУ У ВАРШАВІ.

Польські ґазети доносять, що варшавська політична поліція викрила помешкання проводу польської комуністичної партії.

Поліція обступила дім, в якому якраз відбувалося засідання комун. проводу.

Комуністи не хотіли отворити дверей так, що поліція їх виломила.

Присутних у числі вісім арештовано.

НІМЕЦЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ХОТІЛИ ВИСАДИТИ СИНАҐОҐУ В ПОВІТРЯ.

В Липську викрила поліція заговір зорґанізований через членів одної німецької націоналістичної орґанізації, що мав на цілі висадити в повітря жидівську синагогу в Липську. Двох головних заговірників арештовано.

ПРИГОДА ЮГОСЛАВЯНСЬКОГО КОРОЛЯ.

Югославянський король Александер в часі польовання в лісах на югославянсько-мадярській границі зблудив і дістався на мадярську територію. До нього приступив мадярський прикордонний стражник і зажадав документів. Король знайшовся в великім клопоті. Виручив його один з двірських достойників, який пояснив стражникови, з ким має до діла. Королеви дали авто, яким він дістався знову на югославянську територію.

КЕМАЛЬ ПАША ДОВІЧНИМ ПРЕЗИДЕНТОМ.

Мешканці Кастамуніс (турецька провінція в Малій Азії) звернулися з проханням до турецького парляменту, щоби він іменував Кемаля Пашу досмертним президентом турецької республики.

ТУРКИНІ ХОЧУТЬ ПРИПОДОБАТИСЯ КЕМАЛЕВІ ПАШІ.

Перед кількома днями улаштував Кемаль Паша перше приняття з танцями, в якому взяли участь всі міністри і амбасадори чужих держав. На самім початку забави забрав Кемаль Паша голос і попросив всіх жінок, що прийшли з заслонами на лицях, щоб ті заслони поздіймали і танцювали з відкритими головами. Пані зараз сповнили прохання президента держави і на початку забави відтанцювали турецький танець під назвою зейбек.

ХИТРИЙ БІЗНЕСМЕН.

В одній швайцарській провінціональній ґазеті оголосив якийсь торговець харчевих артикулів, що виплатить тому пять франків нагороди, хто принесе йому найбільше яблоко. Не потребував ждати і два тижні, а вже мав повних 15 міхів гарних яблок. Потім вдоволено виплатив пять франків за найбільше яблоко. (Отже анонси оплачуються).

Село побідило большевицьких комуністичних мрійників.

МОСКВА, 22. грудня. — В Кремлі ведеться дискусія комуністів над теперішнім становищем села в Росії.

Сьогодня промовляв ґолова „комуністичного інтернаціоналу" Григорій Зіновєв (Гершко Анфельбавм). Він на диво усім говорив інакше як бувало доселі.

Він сказав, що комуністи не доцінюють сили куркулів (заможних селян) і середняків по селах. Куркулів (кулаків, по московськи), казав, є усього 4% в СССР (союзі советських соціялістичних републик), але вони мають економічну силу в своїх руках. Натомісць середняки, казав, переважають числом по селах і вони се дійсна сила села і держави, бо вони продукують і живлять нарід.

Зіновєв звернув уваґу на звіт ґолови центрального комітету советів України, М. Петровського, котрий, обїхавши села України, сказав, що усюди стрічали його тільки середняки і заможні селяни, а незаможники держались на боці і не показувались, начеб викинуті поза життє села.

Заможні і середно-заможні селяни, продовжав він, се мала буржуазія, з якою по містах держать купці, промисловці, й інтеліґенція, але на се нема ради, бо СССР. се-ж край малої буржуазії, а не робітників. Тому, кінчив він, годі обдурюватись комунізмом або соціялізмом на селі в СССР.

ПАДУТЬ КОМУНІСТИ.

МОСКВА, 22. грудня. — При перевиборах до громадських рад в Саратівському повіті, Саратівської ґубернії, на 464 вибраних членів є 420 „безпартійних", а тільки 44 комуністів.

(Саратівська ґубернія на північний схід від України в області Волги. Там є великі українські кольонії. Комуністи не „пройшли" в сільські совети тільки тому, що мусіло бути трохи справедливости при виборах).

ІТАЛІЯ НА ПОМІЧ АНГЛІЇ.

ЛОНДОН, 22. грудня. — Тутешня преса подає вістку з Риму, що колиб Туреччина зачала війну з Англією ізза Мосула, то Італія вишле воєнні кораблі до Малої Азії і займе Смирну й Адалію, а кромі того вплине на Грецію, щоби вдарила на Туреччину в Тракії.

СМЕРТЬ ПАРЛЯМЕНТАРИЗМУ.

РИМ, 22. грудня. — Диктатор Італії Беніто Муссоліні заявив, що по його думці парляментаризм занепадає і відмирає в усіх державах, що держались його і пробували його розвинути.

Тому, казав, він хоче обмежити власть парляменту через відповідні реформи, сим способом, аби він був більше спосібний до праці, а меньше до диктовання владі її політики.

БУРЯ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 22. грудня. — У Франції шаліла сьогодня небувала буря, яка наробила богато шкоди.

В самому Парижі буря спричинила богато знищення.

САМОГУБСТВО ЛЕТУНКИ.

БЕРЛІН, 22. грудня. — Перша німецька летунка Неллі Бесе поповнила самовбивство.

Вона літала 14 літ. В останньому часі почувалась вельми придавленою на душі.

ЧІЧЕРІН ВЕРТАЄТЬСЯ ДОМІВ.

БЕРЛІН, 22. грудня. — Російський комісар закордонних справ Чічерін виїхав до Росії.

Перед виїздом сказав він, що бачить, що виростає ворожнеча між Англією й Америкою. Він її бачить у суперництві в Китаю, у ріжницях ізза розоруження, та у спорі з приводу великих зисків Англії в Америці з гумових продуктів.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ МУКДЕН.

ТОКІО, столиця Японії, 18. грудня. — Японське військо заняло вчера столицю Манджурії Мукден, не зважаючи на протести ґубернатора Манджурії Чанґа Тсо-ліна. Японське правительство відповіло, що заняло Мукден для охорони тамошніх японських і чужинецьких горожан.

(Манджурія се північно-східна часть Китаю, недалеко Зеленого Клина).

ВИНОГРАДОВ ПОМЕР.

ЛОНДОН, 22. грудня. — Тут помер славний російський професор історії Павло Виноградов.

Він покинув університет в Москві тому 23 роки і з того часу жив в Анґлії та викладав історію в Оксфордському університеті. Король його був відзначив і він підписувався сер Пол Віноґрадоф. Він написав богато праць із східної історії.

ДИКІ РУМУНИ.

ВІДЕНЬ, 17. грудня. — З Букарешту, столиці Румунії, повідомляють, що румунська влада в окупованій Бесарабії видала наказ, щоб цивільне населеннє здіймало шапки перед військовими людьми.

В місті Йоденичі, в Бесарабії, військовий командант звелів носити свою військову шапку на тичці, а публиці кланятись перед тою тичкою, аби навчилась шанувати команданта міста.

ЗАВИСТЬ І СОПЕРНИЦТВО

Як часто люди мішають зависть зі соперництвом, хоч як сі чувства відмінні від себе!

Зависть се чувство по своїй суті самолюбне й злобне. Се чувство звертається проти людини, яка має то, що друга особа бажалаби мати для себе. Завидлива людина бажає мати для себе те добро, і тому вона хоче зробити щасливому посідачеви якусь шкоду.

Основою зависти є жадоба. Кромі сього в кождій зависти є признанне своєї низчости. Хто завидує другому, той признається, що другий висший від нього та що він самий йому дорівняти не потрафить.

Завидливий думає, що другий перевисшає його, і його се болить до живого. Через те він тішиться, як побачить, що другому не зовсім іде по маслі з його щастєм. Завидливий ще більше тішиться, коли він побачить, що щасливий посідач має клопоти й болі.

Завидуючий вишукує в другого такі клопоти й болі, щоби при їх помочи обнижити висшість другого в своїх очах, а тим самим піднести себе в своїх власних очах.

Та мимо сього завидлива людина се нещаслива людина. В кождій зависти є самопризнанне власної невдачі, почутте власної безсильности, а такі почування се болючі почування для кождого людського серця. Слушно сказав один великий мудрець: Де зависть витає, звідти радість втікає.

Соперництво на верха подібне до зависти, а в суті ріжниться від неї, як день від ночи. По своїй натурі соперництво не має в собі ні себелюбства ні злоби.

Воно не гризе людського серця, але якраз противно, розвеселює його, загріває, заохочує до діяльности.

Воно не підриває людини, але веде її до поступу та здорового розвою.

Правда де є соперництво, там мусять бути соперники або противники. Однак соперники, які не мають в собі зависти, не дивляться на себе з ненавистю. Соперник независному сопернико противник, але не ворог. Він є до певного степеня приятелем, який піддержує його відвагу та заохочує його напружити всю свою енергію до соперництва з ним.

Соперництво має в собі тільки себелюбство, що воно хоче показати себе висшим від другого, але воно не є так себелюбним, як зависть, котра хоче показатися висшою через пониження другого. Тому де є соперництво, а нема зависти, там може бути й приязнь, і щедрість, і товариськість, і людяність. І нема там, де місце соперництва займає зависть.

Соперництво розбуджує нас до любови, до життя. Воно нас учить старатися перевисшити других, але приймати поражку себто висшість другого як природну річ у людськім життю. Така людина вчиться приймати на себе удари недолі, переносити твердо всякі невдачі. Людина, яка придержується правил соперництва та не дається зависти, живе щасливійше, як людина, що не вміє засад соперництва.

Всі поступові народи світа розуміють вагу соперництва для розвою характеру одиниці й всего народа, і тому вони плекають всіма способами духа соперництва та виполюють всіми способами духа зависти. Серед Американців та Англичан найгіршою може образою булоби сказати другому, що він є „пур спорт". „Пур спорт" се чоловік, який не признає правил чесного соперництва. Се людина, яка не може знести програної, не може стерпіти признання чужої висшости. Се людина, яка за всяку ціну хоче виграти. Се людина, яка понижається до підступу та подлости, щоби лишень не датися побідити. „Пур спорт" підчас перегонів підставляє ногу свому противникови, обманює при численню точок, або старається вирвати другому побіду через шахроване численнє. Хто знає Американців, той знає, що вони не чують до нікого такої глибокої погорди, як вони чують до такого „пур спорта".

Тому якраз і подивуватися треба, що серед української іміграції в Америці так мало справдішного соперництва, а так ще богато зависти. Декотрі тільки й зависти служать; вони немовби на те й виходять, щоби доказати, як той циган, що нема правди в світі, тільки в них і в Бога крихітка. Декотрі організації борються зі своїми соперниками не через чесне доказуванне корисний зі свого членьства, але через оплювуванне своїх суперників. Церква з церквою бореться, не ведучи своїх вірних до кращого життя, але оплювуючи другі церкви. Навіть серед членів тої самої організації зависть доходить до того, що само признанне щирої роботи головним урядом якомусь членови звичайно вистарчає, щоби його завидющі товариші чи братчики скинули його з почесного становища в братстві.

Звернути увагу на сі звички треба на те, щоби рівночасно звернути увагу всім завидникам, щоби вони призадумалися, до чого така завидлива тактика доводить. Зависти держалися певно й другі народи. Коли вони кинули її, то знак, що вони побачили на власній шкірі, що завистю до нічого путнього не доведеться. Що зависть руйнує, розбиває, робить людий ворогами, роспалює людські пристрасти, заохочує до ненависти й пімсти. Товариство, в котрім члени ведуться завидливо супроти себе самих, скоро розібється. Організація, котра хоче поширити свою роботу завидливим уіданнем на своїх соперників, скоро зневірить усіх людий до себе та перестане розвиватися. Політична група, що береться організувати народ лайкою всіх, що з нею не годяться, мусить переконати своїх власних членів, що її власні провідники власне такі, за яких вони хочуть представити своїх противників. Розумні церкви в світі вже давно побачили на практичнім життю, що нічо так не підриває всі церкви в купі, як власне уіданне одної на другу. Народи, в яких панує зависть, не можуть добитися ніякого путнього становища серед других. Відсталість межи инчим власне в тому й лежить, що зависть уважається за нормальне правило життя. Поступ народа межи инчим у тому лежить, що на місце зависти приходить справедливе й чесне соперництво.

Від дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові прийшла до ОБЄДНАННЯ в Филаделфії 17-ого грудня с. р. отся каблеграма:

„СУБСКРИПЦІЮ ПРОДОВЖЕНО, НЕ ПЕРЕРИВАЙТЕ ПІДПИСКИ АКЦІЙ, А ЗБИРАЙТЕ УДІЛИ ДАЛІ.

ГАВРИСЕВИЧ".

З того виходить, що польський уряд мусів дати згоду на продовженне реченця, призначеного на субскрипцію уділів Земельного Банку Гіпотечного у Львові. Ту нагоду повинні використати американські Українці до дальшої пропаганди за підпертєм одинокого українського банку і вступати в його члени.

Одна акція коштує $6. Гроші можна посилати просто до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, або через:

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЙНА ПОВСТАНЧА ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕД СУДОМ

Рівне, дня 1. грудня 1925.

Вчора, це є дня 30 листопада 1925 покінчилася в тутешному Окружному Судові карна розправа против трийцяти пяти обжалованих о злочин приналежности до тайного товариства з метою викликання повстання (арт. 102. к. з.).

Обжалованим поставлено було закид, що літком 1924. заснували були „Українську Революційну Повстанчу Організацію" (в скороченню УРПО) з метою відірвання від Польщі Волині, Полісся і Східної Галичини та прилучення цих країв до Радянської України. Це мали вони осягнути через нищення залізничих шляхів, телеграфів і телефонів, через напади на поліцію і війско і їх вимордовання, через підпалювання польських дворів і вимордування всього польського населення, та що згідно з актом обжаловання цю конспіративу мав заснувати якийсь Сенька Семйонов, комунистичний пропагандист замешкалий за кордоном в Ямполі.

До викриття організації прийшло в цей спосіб, що дня 8. вересня 1924. зголосився на експозитурі поліції в Кремянці Тимотій Костюк, 20-літний парубок з села Великі Загайці і подав відомости про організацію і її членів, подав, що сам особисто бував за кордоном у тогож Семйонова, що діставав від нього інструкції, возив йому звіти приступлення в члени і т. п. та заявив, що в короткім часі предложить поліції документи. „Припадково" були тоді в Кремянці в експозитурі поліції з Варшави надінспектор поліції Снарський, його права рука вивідовця Тустановскі і луцький прокурор.

Поліція не арештувала, але відпустила Костюка по списанню протоколу і йому поручено, аби дальше „збирав відомости про конспіративу". Сам пан Тустановскі з Варшави остався в Кремянці для ведення доходжень.

Дня 15 вересня 1924. звився на експозитурі Костюк другий раз, подав дальші відомости про цюж конспірацію і предложив 16 документів між ними декілька писаних „власноручно" через Семйонова, декілька „власноручно" ним підписаних і декілька декларацій приступлення в члени, хоч рівночасно зізнав, що він ці декларації ще дня 14 серпня 1924. вислав за кордон до Семйонова. До декларацій „писаних бажання" Семйонова були долучувані докладні автобіографії і фотографії (щоб поліція могла легше найти членів), заяви і автобіографії були заосмотрювані власноручними підписами членів, а надто конспіратори на знак, що інструкції Семйонова читали і їх будуть слухати, уміщували на їх оригіналах свої власноручні підписи повним іменем і назвиском.

Дня 20. вересня 1924. предложив Костюк дальші документи писані або диктовані через Семйонова і дальші декларації членів, котрих він звербував до УРПО вже по тім, як зголосився до поліції і як дістав від неї явні припоручення.

Тоді арештовано 40 хлопців найкращого цвіту української молодіжи кремянецького повіта, а Костюк з початком жовтня 1924. опинився за кордоном в Ямполі, де його здемасковано як провокатора, що стоїть на услугах польської дефензиви, убито і тіло віддано Полякам.

Як ми вже писали, дня 24 падолиста ц. р. почалася в Рівному розправа проти 35 членів тоїж УРПО. На лаві підсудимих засіли прегарні, молоді, свідомі хлопці і хоча на їх лицях 14-місячний слідчий арешт позіставив свої сліди, то однак вони не падали духом і не тра[тили] цілий час розправи і в часі проголошення вироку...

А тимчасом більш тиждень волiклася помалу розправа і виказала, що Костюк стояв на услугах польської поліції, що він сам перед одним своїм товаришем признався, **що він УРПО заложив, її видав і за цей дістав „грубі гроші"**, а що найважнійше, **що ні один з предложених документів не писав Семйонов, тільки сфальшував їх всіх сам тойже Костюк, що стояв на услугах польської поліції.** Дальше виявилося, що більша часть підписів на заявах приступлення в члени УРПО була сфальшована в части рукою тогож Костюка, а в части якоюсь иншою невідомою і не викритою рукою.

Вкінці жалувалися обжаловані, що коли вони не хотіли признаватися до авторства тих підписів сфальшованих через Костюка і через инших, **їх примушувано до признання на поліції тяжкими побоями, що били їх гумовими палицями, прикладами від оружя**, залізними предметами, а били ті урядовці, що провадили доходження, то є **комісарі Зьоловскі і Заремба з Луцка і Тустановскі з Варшави.** При цім допиті лопнув підсудному Василеви Шарунови з села Хотина, громади Теслухів тарабанчик в лівому усі. Він вже по 14 місяцях тюрми явився на салі розправ з обандажованим через вязничного лікаря ухом і жалівся, що на це ухо зовсім оглух, що чує по лівій стороні голови від двох тижнів тяжкий біль і що ця часть голови почала перед двома тижнями йому напухати.

Навіть свідок Степан Нагірняк, поважний солтис зі села Радошівки, громади Дедеркали, Кременецького повіта під присягою з тіреньким жалем зізнав, як то його громадського достойника і поважного громадянина **важко побив начальник експозитури поліції**, аж свідок попав в обморок і то зладється за це, що в часі облави на члена УРПО Петра Гонтара поліція не вспіла прилапати тогож Гонтаря.

На запити предсідника суду, для чого обжаловані признались також перед слідчим судією, відповіли вони, що не були вині цього, чи вони в суді, бо при допиті були ті самі урядовці, що їх били передше, що коли перечили вину, слідчий суддя Керн в Луцку погрожував, що для лішого допиту віставить їх назад на поліцію, вкінці, що **в часі допиту через судію Керна через цілий час на його столі лежав револьвер і гумова палка.**

Незвичайно інтересні були зізнання деяких функціонарів поліції, котрі в тій справі провадили доходження. Їх зізнання були дуже суперечні. Особливо вбивалися під цим оглядом зізнання п. Тустановского з Варшави.

Дійсною сенсацією дня було оречення знатока графольога, **котрий орік, що всі письма приписувані Семйоновому, були писані рукою провокатора Тимотея Костюка.**

Один з обжалованих Гринько Гриньчук стрінув був в жовтні 1924. Костюка за границею в Ямполи і там він перед ним признався, що польська поліція вислала його там, щоби довідатися, що сталося з польським вивідовцем Квятковским (польським осадником з Великих Загаєць) а дальше вислала його поліція за кордон, аби убив Семйонова.

Розправа, котру мимо спротиву прокурора ведено при відкритих дверях, викликувала велике заінтересовання і сензацію.

В неділю 29. листопада прийшли по голосу оборонці. Як перший промовляв адвокат д-р Степан Шухевич зі Львова. Він [скінчув] [свої] [промові] [кри]скритикував поступовання поліції і палками, зі сердем виголошеними, словами витиснув неодну сльозу на очах обжалованих і зібраної публики. П. Сенатор Карпінський вказав на велике щастя, що в час усунено зі світа провокатора і відібрано йому можність дальше наводити шкоди, а дальше подрібно обговорив справу під правним оглядом.

Присудом засуджено шістьох підсудних на чотири роки тюрми а то: Микола Рудків, Василь Чернов, Андрій Крисіцкий, Леонтій Королюк, Александер Малічур, Григорій Гриньчук.

На 2 роки дому поправи Нікaнор Салацкий, Павло Крук.

По одному рокови дому поправи: Іван Богомол, Володимир Соловій, Сидір Барнашевський.

Звільнені: Микола Бардецький, Михайло Богомол, Микола Бойчук, Конрад Ходюк, Міна Фаюра, Петро Гринчук, Корнило Кундзерук, Архіп Ковальчук, Олекса Мамчур, Дмитро Мамчур, Петро Марчук, Лука Нагребецький, Юрій Недоборовський, Сергій Пасічник, Демид Приступа, Павло Рибак, Трофим Свідницький, Василь Шарун, Станислав Шульць, Олекса Волиняк, Іван Забрідний, Яків Захарчук, Мих. Закриничний.

По скінченню розправи, котру вів судя Башинський, обжаловані сердечно дякували своїм оборонцям за їх труди.

Нехай ця розправа буде раз на все наукою для наших селян, щоб не вставали собі з незнаними приблудами заволоками, про котрих щирий характер не мали ще нагоди переконатися.

На послідок додаємо, що батько Тимотея Костюка зістав в послідних часах іменований солтисом в селі Загайці Великі.

На цьому місці слід підчеркнути посвяту д-ра Степана Шухевича зі Львова, який зовсім безкорисно занявся обороною обжалованих, просидівши у Рівному девять днів.

Сергій Мельничук.

(„Новий Час").

„SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1858 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРОБНІ ПОДРУЖА В БОЛЬШЕВІЇ.

Багато було говорено про новости, які впроваджує большевицька влада на суспільному полі. „Правда" пише тепер про пробне подружя. Читаємо там таке: „Є правильним, щоби при заключуванні подружа молоді люди насамперед пізналися добре щодо темпераменту, уподоби й характеру, заки звяжуться на ціле життя. Пробним подружям можна усунути небезпеку розчарованого і сумного подружного співжиття. Головно на селі прийняли приязно цю новість". Отже пробний контракт виглядав би менше-більше так: „Перше: Я горожанин Х. У. зобовязуюся вважати горожанку Х. У. від дня ... своєю законною подругою. Друге: Я горожанка Х. У. жінка горожанина повідомляю, що буду його законною жінкою на ... літ. Трете: Цей контракт зобовязує чоловіка й жінку лише на літа означені в контракті". Колиж літа означені контрактом (звичайно є то три роки) минуть, то може дальше бути двояко: Чоловік і жінка бачуть, що їх літа минули в згоді і рішаються дальше жити разом (тоді вже нема означених літ), або вони бачуть, що не є для себе відповідні і мирно розходяться, щоби шукати нового щастя і знову в пробному подружі. Але й цей новий большевицький подружний закон не позволяє вінчатися кільки завгодно разів.

КІЛЬКО ІНВАЛІДІВ НА СВІТІ?

Міжнародне бюро в Женеві обчисляє, що всіх інвалідів на світі з минулої світової війни буде 6,539,000.

ЦІНА ЖІНОЧОЇ СИЛИ.

Граф Сегір, французький посол на дворі Катерини II. сказав своїм приятелям, що жіноча сила має постійну ціну. Один із приятелів оповів цариці про розмову з графом Сегір. Цариця спитала Сегіра, як він розуміє це. — Так, ваша величносте, я так казав і так думаю. — Добре, а яку ціну ставите ви моїй силі? — спитала цариця. — Царгород — відповів граф після короткої надуми. Цариця відповіла, що мусить надуматися, заки відповість про правдивість його слів.

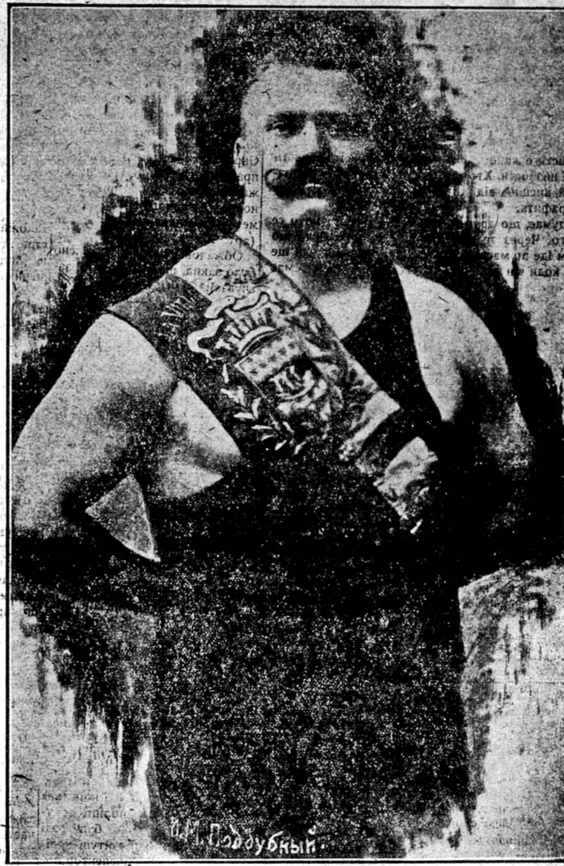
МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться 27-го грудня, в неділю, в гали церковній, о першій годині попол. Проситься всіх прийти на сей мітинг, бо суть важні справи до полагодження. — Ст. Медвідь, предс.; М. Гнатів, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що надзвичайний мітинг відбудеся в суботу, 26. грудня в вечер о год. 7.30. Збирання місячних вкладок і замкнення книг за рік 1925. Контрольна комісія має явитись скорше до обраховання книг секретаря і касієра. Річний мітинг відбудеться в неділю, 27. грудня. 1925, о годині 2-ій пополудни, під 839 South Broad St. Кождий член і членкиння мають явитися на річнім мітингу. Дуже важні справи до полагодження. Справоздання місцевого уряду, справоздання контрольної комісії, вибір нового уряду на рік 1926. Кождий член має вирівнати свій довг. Кождий член най незабуде 30 ц. на календар. Кождий член хай старається о нового кандидата. Кождий член і членкиння хай стараються прийти з добрими думками, так, щоби наше Товариство подвоїлося в 1926 році. — Мих. Костирка, предс.; Мих. Сеньків, кас.; Павло Стадник, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. Жеребецька Любов, від. 144. повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 27. грудня, о годині 3-ій попол., в гали Укр. Нар. Дому, 217 Іст 6-та ул. Обовязком кождого члена прибути на річні збори, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір нового уряду на рік 1926. Неявившийся член на збори підлягає карі 50 ц., а урядник $5. Також пригадується, що кождий член тов. Жеребецької Любови повинен привести найменьше по одному членови, бо будесь приймати без вступного до У. Н. Союза і до товариства. — С. Шевців, предс.; Д. Чайка, секр.

ДЖЕРЗИ СИТИ, Н. ДЖ. Тов. Вільних Козаків с. Росільця, від. 196, повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться в ндеілю, дня 27-го грудня 1925 р. в церковній гали при Сусекс і Ґрін ул., о годині 2. попол. Кождий член має прибути на сей мітинг і привести з собою нових кандидатів. Будесь приймати без вступної оплати до У. Н. Союза і до Товариства. аЗ календар будесь брати від члена по 30 ц. Буде звіт контрольної комісії івибір нового уряду на 1926 рік. Неявившийся член заплатить кари 1.00 дол., а урядник 2.00 дол. — І. Баричко, предс.; Н. Цінурчин, секр.

ІВАН ПІДДУБНИЙ.

ВЕЛИКИЙ КИЇВСЬКИЙ ЯРМАРОК.

Совєтська торговельна місія у Варшаві інформує, що в лютні і березні, 1926, відбудеться в Київі великий ярмарок, що тривати-ме 25 днів. Заграничні товари, що будуть вислані на той ярмарок, будуть звільнені від мита.

ЕЛЯСТИЧНИЙ МАРМОР.

Як повідомляють лондонські часописи, якийсь Англієць винайшов пластичну масу, яку назвав „елястичним мармором". Уже виробив з неї ріжну посудину. Завдяки тому, що така посудина не розбиваєтьcя — заявляє винахідник — будуть її вживати в цілому світі.

НОВА ЧАСОПИСЬ НА БУКОВИНІ.

З днем 8. падолиста почав виходити у Чернівцях український соціял-демократичний двотижневик „Боротьба", під редакцією Івана Микитовича. Адреса редакції: вул. Ген. Презан ч. 6 (Роб. Дім).

В ПОГОНІ ЗА МІЛІОНАМИ.

(З німецької повісти Е. Г. Зелігера переробив В. К.).

(Продовження)

(26)

„Добрий день, містер Фос!" привітав його Петер Фос з револьвером в руці. „Довго ви дали на себе ждати". Поступіться взад, бо стріляю. Це на вас похоже! Скочити в море і плисти до берега, як тоді перед Савтгемптоном! А я мусівби знов збивати собі ноги, поки найду ваш шановний слід".

„Ви не будете стріляти!" піннився з люті Дод, не вступаючися з місця. „Ви не візьмете на свою душу крім кражі ще вбивства!"

„Ваша правда, містер Фос", признав Петер Фос і сховав револьвер. „Я добродушна людина. Тому я властиве не надаюся на детектива. Я не буду стріляти. А ви не будете скакати в море. Купатися у пристані Вальпарайзо заборонено поліцією, вже тому, що тут безліч акул".

Появилися два матроси. За хвилину увійшла на корабель чілійська поліція. Дода закували в кайдани. Перепилована решітка доказувала достаточно його вину. Він не ставив опору, тільки протестував проти такого поведення. Два поліцейські вхопили його під руки.

„Дві тисячі долярів нагороди визначено!" сказав Петер Фос комісарові. „Я постараюся, щоб вам прийшло шість тисяч ... [illegible] ... Дайте мені вашу адресу. Тільки не випустіть цього чоловіка з рук".

Потім він звернув його увагу на надзвичайну небезпечність злочинця і відпровадив транспорт аж до тюрми. Боббі Дод весь час домагався, щоб його повели до американського консуля.

„Моє арештовання це помилка!" кричав він у дверях тюрми. „Я Боббі Дод, детектив!"

„Кожне арештовання є завсіди в очах арештованого помилкою!" успокоював його Петер Фос глумливо, клепаючи його по плечах. „Не завдавайте собі труду, містер Фос, і відпочиньте в цьому урядовому готелі після невигід морської подорожі. Справу в американського консуля я зможу полагодити сам без вашої допомоги".

Петер Фос пішов справді до американського консуля і балакав з ним щодо видачі арештанта Злученим Державам. Консуль відіслав його до посольства в Сантяґо і обіцяв пильнувати арештанта.

Але Петер Фос до Сантяґо не поїхав. Він цілком не рвався до того, щоб зазнайомитися особисто з американським послом. Він довідався у агентурі „Космос", ... [illegible] ... на адресу Франца Міллера, і казав відіслати їх назад. Потім вернув на поклад „Кінґ Едварда", подарував капітанові на памятку з вдячности за допомогу при арештованню злочинця Додову срібну папіросницю і забрав зі собою Додові куфри. Полі вийшла вже передтим на беріг і ждала на нього біля пошти.

Вони зайшли до маленької кофейні, щоб нарадитися, що далі робити. Все залежало від курсу мідяних паперів. Петер Фос взяв ґазету і став переглядати біржеві курси.

„Урра!" гукнув він нараз, вимахуючи величезною ґазетою ніби прапором. „Звишка мідяних акцій! Божевільна звишка! До дому! Мерщій до дому!"

Вісім тижнів пізніще він заїхав разом з Полі через Буенос Айрес і Ню Орлеанс до Сен Люіс. На залізничій стації він стрінувся в натовпі з чоловіком, що властне приїхав був потягом із Сан Франціска. Це був Боббі Дод, що всіми тимчасом дістатися легальним шляхом на волю і вертав тепер до Сен Люіс, щоб віддати фірмі Стокс і Яркер невиконане доручення.

Він зав... [illegible] ..., потім кинувся на Фоса і закричав: „Петер Фос!"

Трох поліцейських кинулося йому на допомогу, але цього не було потрібно.

„Нарешті!" засміявся Петер Фос, не опираючися цілком. „Це тревало досить довго, містер Дод".

Боббі Дод зловив таки міліонового злодія.

Але фірма Стокс і Яркер була урятована.

19.

Петер Фос стояв у судовій палаті у Сен Люіс перед слідчим суддею.

„Де ви сховали міліони?" спитав його суддя, зморщивши суворо чоло.

„Щоб сховати міліони", відповів Петер Фос таксамо поважно, „на те треба їх наперед мати. А це ваше припущення є помилкою. Я заявляю оцим тристашістьдесятьпятий раз, що я міліонів взагалі не вкрав. Я сиджу в тюрмі цілком невинно і давно повинен вже вийти на волю".

„Щоб забрати свої міліони!" сказав суддя. „Знаємо цю нову штучку міліонових злодіїв. Вони крадуть, ховають, втікають, потім самі віддають себе в руки суду, щоб дістати як найлекшу кару, кажуть, що гроші вони згубили, або що їх вкрадено їм, відсиджують свою кару і живуть потім вдоволено як міліонери аж до смерти. Ми знаємо, як кажу, ці штучки і не допустимо до того, щоб вони поширювалися. Ви ще надумаєтеся, чи схочете заплатити за вкрадені міліони двацятьма роками тюрми і примусових робіт. Буде навіть поставлене внесення, на досмертну тяжку тюрму з тим обмеженням, що кара буде скорочена до пятьох років легкої вязниці, коли за допомогою засудженого віднайдуться вкрадені міліони".

„Поздоровляю вас з тим винаходом!" гукнув Петер Фос одушевлено. „Ви заслужите собі на вдячність всіх північно-американських банків. Але випробовувати цю методу на мені, це не тільки злишнє, але навіть недорічне. Бо я не тільки не сховав міліонів, але взагалі не вкрав їх. Я не є міліоновим злодієм".

„На це ваше твердження нема, на жаль, доказів!" відповів суддя, здвигаючи раменами. „Чи може маєте змогу це доказати?"

„Очевидно!" відповів Петер Фос. „Я маю свідка".

„Спільника!" поправив його суддя. „Отже ви поповнили кражу не самі".

„Ні, маю справжнього свідка!" сказав Петер Фос. „Такого доброго, такого знаменитого свідка, як його не мав ще ніколи для свого цілковитого виправдання підсудний, обвинений в крадіжи. Цей чоловік потрібує тільки відчинити рота і сказати: Петер Фос не є міліоновим злодієм! І ніхто не буде міг сумніватися в правдивости цього зізнання. Ви теж ні, пане суддя. Ви повірите цьому чоловікови без того, щоб він мусів присягати".

„Добре!" підсміхнувся суддя. „Назвіть цього свідка".

„На жаль, це заборонює мені моя честь!" відповів Петер Фос, бючися в груди. „Я зобовязаний цьому свідкові до великої вдячности і не можу наразити його на неприємність".

„Але-ж це божевілля!" крикнув на нього суддя. „Тільки тому, щоб не робити другому неприємности, ви дасте себе засудити на досмертну тюрму".

„Досмертну!" повторив Петер Фос. „Про те властне ходить. Цей чоловік вирятував мені раз життя. А в мене знаменита память. Крім того можлива ще ревізія процесу. Одначе я певний, що мене увільнять вже в першій інстанції".

„На якій підставі?" спитав суддя счудовано.

„На підставі тих зізнань, що я ще маю зробити!" відповів Петер Фос. „Я задержу їх аж до судової розправи. З чисто тактичних причин".

„Отже тепер ви хочете обмежитися до зізнання, що ви не вкрали міліонів?" спитав суддя, хитаючи головою.

„Так!" відповів Петер Фос. „Це поки що вистарчить. Я полишаю це судові доказати мені, що я вкрав міліони. Зрештою я ніколи не вистрілюю завчасно пороху. Постарайтеся тільки про те, щоб розправа відбулася як найшвидше".

Після того він попрощався, кланяючися ввічливо.

У келію прийшов до нього адвокат. Це була навіть на американські відносини надзвичайно спритна людина.

„Очевидно!" сказав він до Петера Фоса. „Ви сховали міліони і хочете їх пізніще уживати. Це вам належиться. Підпишіть повновласть. З гонораром я потерплю, поки ви не вийдете з тюрми на волю. Вам певне залежить на тім, щоб сидіти як найкоротше".

„Я хочу, щоб мене виправдали!" признався Петер Фос щиро. „Навіть з парадою!"

„Коханий друже!" усміхнувся адвокат, клепаючи його по плечу. „Ваші жадання надто високі. Скажім, три роки тюрми. Така здорова людина, як ви, видержить її цілком легко. За два міліони долярів це дрібниця. Я сам відсидів би їх за два міліони".

„Але я ні!" крикнув обурено Петер Фос. „А саме з тої причини, що я цілком не вкрав міліонів".

„Гм!" усміхнувся адвокат. „Ви сказали вже те саме слідчому судді. Я властне переглядав акти. Але ви не можете вимагати від мене, щоб я осмішував себе. А я осмішуся безсмертно, як буду жадати вашого виправдання. Ви вкрали два міліони. Я тільки що читав ваші акти. Між ними є ведені вами ділові книги фірми Стокс і Яркер. Вони ведені зразково. Це мусить потвердити вам сам прокуратор. Є там теж звідомлення Боббі Дода. Вони читаються як найцікавіщий роман, коби тільки стиль не був такий сухий. І з усіх цих документів виходить з безсумнівною певністю, що це ви вкрали міліони і ніхто инший. Як ви хочете опрокинути ці докази?"

„Дуже просто!" відповів Петер Фос, завваживши, що йому прийдеться вистрілити проти адвоката трохи свого пороху. „Ціла кража була тільки удана".

Адвокат засміявся.

„Я був касієром у фірмі Стокс і Яркер", пояснив Петер Фос, „шеф цеї фірми, зрештою дуже порядна людина, проспекулював в часі мого касієрства два міліони долярів. Не відразу, а на протязі кількох років. Я одинокий був поінформований про дійсний стан фірми. Власник фірми спускався все на мене. Фірма котилася вниз до певної руїни. Я мав добру, чудово платну посаду, яку я стратив би, як би фірма розлетілася. Отже я почав фальшувати книги, правда, аж в останному кварталі, коли ми вже були по шию в воді. Я все ще вірив у щасливий зворот. Але мій шеф не мав щастя".

(Конец буде).

ЖІНКИ ТОМУ 4.000 ЛІТ.

В Англії велике зацікавлення викликала книжка вченого сер Фліндерса Петрі. В книжці говориться про життя жінок тому чотири тисячі літ. Описує життя жінок у Вавилоні тому 2,100 літ перед Хр. Положення жінок не виглядає вельми приманчиво. Найчастійшими їх хибами в той час було пустомельство (надто велика балакучість) і крадіж. Кари були дуже строгі для тих жінок, які підчас балачок старалися вкрасти якийсь дорогоцінний предмет. Колиб яку жінку приловили на крадіжи, її чоловік мусів заплатити вартість предмета а жінці відрізати вуха. Колиб чоловік не зробив того, зробив би се сам окрадений, з тою ріжницею, що мав би право відрізати не лише вуха але й ніс. Колиб який чоловік був такий наївний і позичив якійсь жінці гроші, його кинули би в ріку, а колиб йому вдалося виратуватися, відрізали би йому вуха! Колиб жінка відвідала другу жінку без дозволу чоловіка, покарали би також чоловіка такоюсамою карою, а колиб відвідала за дозволом чоловіка, тоді мусів би платити подвійну грошеву кару, а то за слабий догляд над жінкою. Обманені чоловіки мали право вбити обоїх невірних. Чоловік мусів розвестися з жінкою, колиб вона була занадто марнотравна. Колиб чоловік не хотів згодитися на розвід, мав право взяти другу жінку, котра мала би такісамі права як і перша. Такасама доля ждала й недужу жінку, але вона мала право забрати з собою свої дорогоцінности й вернутися до своєї родини. Для розради того тяжкого положення віддані жінки носили на лици чорний серпанок. Колиб яка невіддана жінка або наложниця зважилася носити чорний серпанок, карали би її строго, а також той, хто затаїв би се. Мужчина, який зважився би поцілувати руку чужій жінці, втратив би палець, а тому, хто поцілував би чужу жінку в уста, відрізали би долішню губу. Колиб хто хотів, щоби наложниця одержала права законної жінки, мусів би прикликати шість свідків і при них подати жінці чорний серпанок та вимовити такі слова: „Вона є тепер моєю законною жінкою!" Як бачимо, доля жінок тому чотири тисячі літ не була дуже завидна.

ВПЛИВ МІСЯЧНОГО СВІТЛА НА ЛЮДИЙ, ЗВІРЯТ І РОСТИНИ.

Поети й залюблені прославляють місяць і його сяйво. Алей звичайні люди знають про таємничий вплив місяця на землю. Рибалки заприміти́ли, що підчас повні збільшується смертність риб. Огородники від дуже давних часів вірять, що місячне світло впливає на ріст ростини. Про люнатиків знаємо вже всі. Зате довгий час не знали пояснити цього явища. В часописі „Саєнтифік Монтли" Англійка С. Сіменс старається розяснити це питання. Місяць — як звісно — не має власного світла. Проміння, яке висилає місяць, то відбите соняшне світло. Воно хемічно має великий вплив; прискорює в клітинах ростини розпад молекулів крохмалю на два молекули: ґлікозу і крохмальний цукор. На тому основується сильнійший ріст ростин підчас місячного світла і збільшена сила кільчення насіння, засіяного при місячнім світлі. Також на нерви ділає це світло, а саме збільшає зворушення (схвилювання). Само собою слаба нервова система риб підлягає впливам такого схвилювання, і вони скорше гинуть. Таксамо з людьми. Слабі нервово є під впливом місяця (люнатики) а сильнійших нервово — але за любленіх очаровує.

НЕ ЗАДОВГО ЛЮДИ БУДУТЬ ЖИТИ 100 ЛІТ.

Англійські статистики в послідним пятьдесятиліттю виказували, що пересічне життя людини сягає 40 літ і 10 місяців. Американські статистики статистики виказують, що пересічне життя сягає тепер до 58 літ, а в наступаючих 25 роках буде доходити пересічно до 70 літ, а колись буде звичайною річию дожити до 100 літ. Свідомість гігієни як також ліпших лікарств заощаджує людське життє. Трінера Гірке Вино є в тім випадку також важним чинником. Щоби обезпечити себе перед хоробами, треба щоби ділання кишок було нормальним, а Трінера Гірке Вино причиняєся до усування затверджения. Є воно незрівнаним в браку апетиту і т. п. жолудкових клопотів. Йосиф Преложний з Snow, N. D. пише 1. грудня 1925: „Спробував я раз иншого жолудкового средства, а відтак купивем Трінера Гірке Вино і сейчас пізнавем ріжницю". Чи маєте вже Трінера Стінний Календар на рік 1926? Коли не дісталисьте його від Вашого аптикаря або спродавці лікарств, пришліть 10 ц. на оплату почтову до Joseph Triner Company, 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

ХВОРОБА ДИФТЕРІЇ МОЖЕ БУТИ ЦІЛКОВИТО ВИГУБЛЕНА.

Доктор Едвард С. Готфрей твердить, що язва дифтерії може бути цілком вигублена на протязі одного року. Ця страшна слабість, яка до недавна коштувала богато людського життя, сьогодня вже не є страшною, особливо, коли її пічнеться лікувати в самих початках. Хоч і сьогодня заразитися нею не тяжко, то за те і не тяжко її виличити. На протязі последних трийцяти років розслідженo причини цеї хвороби, та знайдено на неї успішний лік, антитоксину, яка ужита в час та в достаточній кількости, майже все вбиває бакцилі дифтерії і хорий подужує.

В послідних роках вдалося лікарям придумати новий лік, так звану „токсину-антитоксину", яку можна защіплювати людині подібно як віспу, — ще заким людина не захворіла, — і в той спосіб забезпечити її на ціле життя від зараження дифтерією. Таке защіплювання є дуже просте, так що защіпити проти дифтерії може кожний лікар, не лише спеціяліст. Відповідну скількість „токсини-антитоксини" вщіплюється під шкіру три рази, кожного тижня раз. Токсина (значить трійка) й антитоксина (протитрійка) відповідно приготовлені витворюються подібно як і при щепленню проти віспи в організмі людини матерію, яка вбиває трійливі бакцилі дифтерії. Так само окремі антисептичні середники хоронять і вбивають тифозні бакцилі.

Найбільше хворіють і мруть від неї малі діти до пятого року життя. Охоронити дитину перед дифтерією можна легко через попереднє защіплення її проти дифтерії. Малу дитину найкраще щіпити між шестим місяцем а роком життя. В тому часі дифтерія найскорше чіпається дитини так в тому віці дитина не відчуває жадних болів в часі і після щеплення. В старших звичайно після щеплення даються якийсь час відчувати болі в раменах і в місцях, в які вщеплено дифтерійну антитоксину.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.